

Tijd. nadere reg. betr. de militaire rechtsmacht in ged. van het grondgebied des Rijks, welke in staat v. beleg zijn verkl.

(187. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot tijdelijke nadere regeling betreffende de militaire rechtsmacht in gedeelten van het grondgebied des Rijks, welke in staat van beleg zijn verklaard.

De toelichtende memorie, die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 3 October 1914.

WILHELMINA.

(187. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is, betreffende de militaire rechtsmacht in gedeelten van het grondgebied des Rijks, welke in staat van beleg zijn verklaard, eene tijdelijke nadere regeling te treffen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Zoolang het thans verklaarde oorlogsgevaar in den zin, waarin dat woord in 's Lands wetten voorkomt, aanwezig blijft en de oorlog niet is uitgebroken, wordt artikel 40, eerste lid, der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) buiten werking gesteld.

Artikel 2.

De reeds bestaande temporaire krijgswaarden zijn opgeheven.

Artikel 3.

Deze wet geldt niet voor wat betreft de reeds bij een temporaire krijgswaarde aanhangige procedures.

Artikel 4.

Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1914—1915.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te , den .

De Minister van Justitie,

De Minister van Oorlog,

De Minister van Marine,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

De Minister van Waterstaat,

(187. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

De tegenwoordige buitengewone omstandigheden hebben er toe geleid, dat achtereenvolgens zeer vele gedeelten van het grondgebied des Rijks in staat van beleg moesten worden verklaard. Als een gevolg daarvan stuit artikel 40, eerste lid, der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) in zijne uitvoering practisch op groote bezwaren. Immers, naar het gebiedend voorschrift van genoemd lid, bestaan in elk der in staat van beleg verklaarde gedeelten van het grondgebied des Rijks een of meer temporaire krijgswaarden, welke krijgswaarden volgens den toepasselijk verklaarden vierden titel van de Regtspleging bij de Landmagt moeten zijn samengesteld uit drie officieren met een officier-commissaris en een officier-secretaris en een, zoo mogelijk, rechtsgeleerden auditeur-militair. In elk van die zeer talrijke gedeelten zouden m. a. w. ten minste drie, meer regelmatig zelfs vijf, officieren voor de temporaire rechtspraak moeten worden aangevoerd en in zoover aan hun gewonen dienst onttrokken; voor elken temporaire krijgswaarde zou een geschikte auditeur-militair moeten worden gevonden — het aantal juristen, dat zich hier te lande op het militaire strafrecht toelegt, is slechts klein — alsmede, zoo mogelijk, een voldoende aantal advocaten en officieren, bereid zich eene toevoeging als raadsman voor dien krijgswaarde te laten welgevallen (men zie artikel 264 R. L. *juncto* artikel 116 dier Regtspleging). Dit laatste zou, gelet op den afstand tusschen de zetelplaatsen der temporaire krijgswaarden en de steden, waar balies gevestigd zijn, bijna onoverkomelijke moeilijkheden opleveren en groote kosten voor den Staat medebrengen. Bij de enkele temporaire krijgswaarden, die reeds werden ingesteld, deden zich de bedoelde bezwaren reeds aanstonds voor.

Daarbij komt nog het volgende. De wetgever van 1899 is bij de vaststelling van genoemd artikel 40 zeker wel van de onderstelling uitgegaan, dat in de gedeelten van het grond-